

ЗА ХРИСТО СМИРНЕНСКИ. Спомени.

Искам да напиша за тебе един спомен, скъпи друже, а не знаей от къде да започна – кой съкровен ден от нашата свидна дружба да извадя от многото спомени за тебе. Да разкажа ли за ония судени лунни нощи, когато след като бяхме стояли на топло в малките кафенета, винаги в размисъл и ~~дх~~ спор крачейки по замръзналата кал на ул. "Пиротска" се връщаме: аз на "Средна ~~горна~~ гора", а ти още понататък; при твоите отредени братя в безкрайната немотия на "Коньовица". О, братко, Христо, и в тези ледни нощи ние мечтаехме за много слънце в живота, декламирахме Дебеляновите песни, стиховете на Маяковски, макар че знаехме, че "у дома" ни очакваше още по ледена постеля от тази на мразовитата нощ.

Беше 1919 година. Бяхме ^мси дояли през тази вечер, – не помня, но души те ни бяха богати., богати с много светли видения и протести, които уверени бяхме, че скоро ще станат нашия истински ден.

Тогави, ти брате, беше още ВЕДБАЛ., но в душата ти се възправяше като ново слънце безсмъртният ХРИСТО СМИРНЕНСКИ. Ти беше тогава само хуморист оня, който чрез страниците на "Българан", разсмиваше тълпите. Ти беше само ВЕДБАЛ, но в нотките ти на хумора ти прозвучаваха бойните тръби на "Новия ден"!

Малък на ръст, почти дребосък, с обло усмихнато лице, а очите му дълбоки – еднакво смели и замечтани. С характернат си смачкана ~~винаги искайки да бъде като Сава Злъчкия~~ ^{глава} той вървеше с гордо ^{дигна}та глава, изправен и при неговата мъничка фигура, беше ту смешен, ту горд като победител на подлостта, немотията и грижата, които везден го преследваха. А във вървежа му толкова самоувереност, толкова нивиждана смяла стъпка.

Между нас, приятелите му, той беше най-тихия, скромния, спокоен, – никога от нищо не се оплакваше. Та и кому ли – всички бяхме "босяци-писатели", а около нас страдаха повече от всинца ни. А ние, поне ~~бяхме~~ бяхме още млади, с 20-~~25~~ годишнина и с по една дребна чиновническа заплата.

По него време Смирненски работеше като малък чиновник в някакво столично учреждение. И аз бях такъв.

Съчиненията си понякога пишехме вечер по масите на малките кафенета, защото тук беше топло и както казваше Ведбал "уютно ми е, а околният шум хич и не ме смущава"! Навел глава на ~~ляво~~, с винаги малкото си моливче, не по голямо от цигара, той взеше своите вдъхновени стихове върху някоя бланка или "лист за ястията".

От тези малки кафенета на София – по "Мария Луиза" ~~или~~ ^{или} по "Пиротска" той взе образите на "Гаврош" и "Цветарката" също като нас без приютен и обикалящ нощните заведения, за да се постоупи. И сега виждам първообраза на "Гаврош" – едно хлапе което срещу един лев ни играеше ролята на кино героя Ник Картер, с монокол, а когато го подгонеше ~~полицията~~ ^{полицията} – горд, неустрашим показваше малкото си юмруче.

Никога Христо не говореше за своето творчество. Беше скромен, стеснителен. Като че ли всичко що пишеше Смирненски беше нещо обикновено, ненужно, ~~само~~ само, за да си поразиграе писалката".

И каква беше за нас приятелите му изненадата, когато този наш малък брат се появи в "Червен смях" със своите социални, бунтарски стихове.

Т О И Б Е Ш Е